

ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΤΟΥ ΒΙΡΓΙΛΙΟΥ*)

ΒΙΒΛΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

Καὶ τῶρα γιὰ τὴ σύσταση τῶν χωραφῶν θὰ λέω :
Οἱ δύναντες τοῦ καθενὸς ποιῆς εἶνε, ποιὸ τὸ χρῶμα,
Στὸ φυσικὸ τοῦ καθενὸς τὰ πράγματα, ταιριάζουν.
Καὶ πρῶτο οἱ ῥάγες οἱ κακῆς καὶ τῆσθα λαβῆδια,
"Οπου λευκάργες ἀκαρπες" ἐπάρχουν καὶ στρυνάρι
Στὰ γκαθερά τὰ γήπεδα, παλλαδικὰ ἐλαιοστάσια
Χαίρονται μακροζώητα, κ' ἀπόδειξη εἶνε ὁ λῆστρος,
Ποῦ ξεφυτρώνει ἀρίφνητος σ' αὐτοὺς τοὺς ἴδιους τό-

[πουν,

Κ' οἱ λαγγραδιὲς ποῦ με σπειριὰ λογγίσια εἶνε στρω-

[μένες.

Μὰ τὰ παχειὰ τὰ χῶματα ποῦ ἀπὸ γλυκῆς ἱμάδες
Γελῶν : ὁ κάμπος ποῦ γεννᾷ πολὺ πυκνὸ χορτάρι
Καὶ ποῦνε πλούσιος τὴ σωδειά, καθὼς συγγὰ στοὺς

[λάκκους

Τοὺς βαθουλοὺς κάθε βουνοῦ, τὸν βλέπουμε ὅπου

[τρέχουν

Ἀπὸ τοὺς βράχους τοὺς ψηλοῦς ποταμοῖ ποῦ φέρουν
Τὲς χούμουλες τὲς καρπερές, αὐτὸς ὁ κάμπος ποῦνε
Στὸν νότιον ἀνεμο ἀνοικτὸς καὶ ποῦ τὸ βράχλο βγάξει,
Τὸ μισητὸ ἀπὸ ἄλλατρο, κείνος μὰ μέρα ἀμπέλι

Θὰ σοῦ χαρίσει δυνατὸ ποῦ θένα χύνει πλήθιον
Τὸ Βάκχο, ἐκεῖνος καρπερὸς θὲ γᾶνε σὲ σταφύλια,
Κείνος θὰ δίνει τὰ πιτὰ ποῦ ἀπὸ χρυσὰ ποιήρια

Χύνουμε, σὰν ὁ Τυρρητὸς ὁ Ἰσαρκερὸς σημαίνει

Τὸ φίλνισί του στοὺς βωμοὺς σιμὰ καὶ σὲ πινάκια

Ἀδειάζουμε ὀλοστρόγγυλα τὰ σπλάχρα ποῦ καπνίζουν

Ἀλλὰ ἂ μωσάκια καὶ κοπέσ σὺ προτιμᾷς νὰ βόσκες,

"Ἡ καὶ τὲς γέννες τῶν ἀρνιῶν, ἢ γίδια ποῦ ἀφανίζουν

Τὲς μερωσιές, τὰ λογγερά βουνὰ καὶ τοῦ Ταράντου

Τὰ ξέμακρα τὰ καρπερὰ θὲ νὰ ζητᾷς, ἢ βρίνης,

"Ομοῖες μ' ἐκεῖνες ποῦ ἔχασεν ἡ δύστηχη Μαντήη,

Ποῦ στὸ χλωρὸ τὸν ποταμὸ χιονάτους κύνους θρέ-

[φουν.

Ἐκεῖ οὔτε βρύσες διάφανες, οὔδὲ γρασιδία λείπουν
Γιὰ τὰ κοπάδια κ' ὅσο τρῶν τὰ βώδια τὲς μεγάλες

Μέρες, σὲ μόνη μὰ νυχτιὰ μιμῆ τὸ ξανακάνει

"Ἡ κρύα ὄροσιὰ. Συχνότατα τὸ χῶμα ποῦνε μῶρο,

Καὶ ποῦνε κ' ὄλας ξυγγερό σὰν τ' ἄλλατρο τὸ σκίζει,

Κ' εἶνε στὸ βᾶθος του σασπὸ (ἐμεῖς καλλιμερῶντας

Αὐτὸ βέβαια ἀντικρόνουμε) ταιριάζει κάλλιο ἀπ' ὄλα

Γιὰ σάρι ἀπ' ἄλλο δὲ θὰ ἴδεις λιβάδι νὰ γυρίσουν

Πλειότερα ἀμάξια μὲ ὀνηρὰ δαμάλια σίτι· πάρεξ

Ἐδῶθε, ἢ κ' ὅθε ὁ ἀλατρευτὴς ὁ ράθυμος λογγάρ

Κουβάλλω, καὶ τὰ δειτρά τᾶνέφελα γιὰ χρόνια

*) Ἡ ἀρχὴ στὸ περατμένο φύλλο.

φτηκε στὴν Ἀλήθεια τῆς Λεμησιῶς τοῦ Φραγκοῦδη
ποῦ εἶνε ὁ ἴδιος καὶ ποιητῆς καὶ πεζογράφος στὴ
δημοτικὴ, ἀπὸ τοὺς πιὸ ἀξίους καὶ πιὸ ἀγαπητοὺς
μου. Καὶ τοῦ τῆσραφ, γιὰ νὰ σπείρουμε ἀναμετα-
ξὺ μας περισσότερη φιλία. Μὲ τέτοιο σκοπὸ ἔγραψα
καὶ Σὲ φίλο Κυπριώτη, δηλαδὴ στὸ γλυκὸ μας τὸ
Σίμο Μενάρδο, ποῦ περίφημα κατέχει καὶ τὰ κυ-
πριώτικα καὶ τὴν κοινὴ, μὰ ποῦ ἴσως, τέτοιο κολα-
κεφτικὸ παράπονο ἔχω μαζί του, δὲ φαίνεται νὰ
γράφῃ ἀρκετὰ, μ' ὄλους τοὺς ὁμορφους στίχους ποῦ
τοῦ χρωστοῦμε, τὴν ὠραία τὴ γλώσσα ποῦ ξέρει τόσο
κανονικὰ καὶ φῖνα τὴ γραμματικὴ τῆς.

Γνωριμῆς ἔκανα καὶ μ' ἄλλους φίλους, στὴν ἐπο-
χὴ ποῦ προσπαθῶ νὰ σᾶς ξαναστήσω, ἐποχὴ ὅπου τὸ
ζήτημα ἔβραζε πάντα, μὰ ὅπου κάτι τοῦ χρειαζό-
τανε γιὰ νὰ ξεσπάσῃ. Ὁ διαγωνισμὸς μου ξακολου-
θοῦσε. Καὶ πῆγαινε λαμπρὰ. Πόσοι ξυπνοῦσαν ποῦ
εἶτανε κοιμισμένοι ! Ἀφορμὴ νὰ τοῦ δώσης τοῦ Ῥω-
μιοῦ, τὰ μέσα νὰ τοῦ μάθῃς, κὶ ὅτι θέλεις σοῦ τὸ
καταφέρνει. Ἀπτὰ τοὺς ἔλεγα καὶ στὴν προκήρυξή
μου, γιὰτὶ πότε σὲ μιά προκήρυξη, πότε σὲ μιὰν ἀ-
πλή δήλωσι πρὸς τοὺς διαγωνιστάδες, γύρεθα εἶτε
νὰ πλέξω μερικῆς φιλοσοφίας, νὰ πῶ μερικῆς μου
σκεψοῦλες γιὰ τὴ φιλολογία καὶ τὰ φιλολογικὰ, εἶ-

Ἔρριξε καὶ μὲ τοὺς κορμούς τοὺς χαμηλοὺς τᾶρχαῖα

Τὰ σπῖτια τῶν πετούμενων ἐγκρέμισε. Τᾶρῆλον

Ἐκεῖνα τότες τὲς φωλιές ἀφίνοντας πετάξαν,

Μὰ ὁ ἀδρὸς ὁ κάμπος ἔλαμψε μὲ τὸ γυννὶ σκισμένους,

Τὶ μόλις δειτρολίβανο τῶν μελισσιῶν χαρίζει,

Καὶ φωροδάφνες χαμαειδὲς στὰ πλάγια ἢ στρυνάργης

"Ἡ ἡστικιά, κ' ὁ γροισερὸς ὁ τοῦφος, κ' ἡ λευκάργα,

Ποῦ οἱ χεῖλνδρες οἱ μελανοὶ τὴν κατατρῶν, κανκιδῶνται

Πῶς ἄλλος κάμπος ὁμοῖα τοὺς γλυκεῖα θροφῆ δὲ δίνει

Κ' ἀπόζαβους δὲν προβοδᾷ κρουνηῶνες γὰ τὰ φεῖδια.

Κ' ἡ γῆς ποῦ ἀχνὸς πετούμενος καὶ σῆνεφο ἀναδίνει

Ψιλό, καὶ πίνει τὸ νερὸ καὶ σὰ θελήσει πάλι

Τὸ ξαναβγάξει, μόνη τῆς, ποῦ πάντα μὲ δικὸ τῆς

Ντύνεται καταπράσινο γρασιδί καὶ δὲ βιάφτει

Μὲ ῥόβιασμα τὸ σίδερο καὶ μὲ σκουριὰ χαλάστρα,

Ἀπτὴ μὰ μέρα τὸ φτελιᾶ θὲ νὰ σοῦ περιπλέξει

Μὲ κλήματα χαροῦμενα· λαδιάρικη εἶνε ἐκεῖνη

Καὶ πῶς αὐτὴ εἶνε βολικὰ γιὰ πρόβατα θὰ νοιώσεις

"Οργόνοντας, κ' ὑπόμονη σ' ἀγγυοτρῶτὶ τ' ἀλέτρι.

Τέτοια ἐννιατίζει χῶματα κ' ἡ πάμπλουτη Καπύη

Κ' οἱ τόποι ποῦ τὰ διάσελλα τοῦ Βεζουβίου γγίζουν,

Κὶ ὁ ποταμὸς ποῦν' ἀδικὸς στὲς ἐρημῆς Ἀχέρρες.

Τῶρα θὰ πῶ πῶς κάθε γῆς μπορεῖς ν' ἀναγνωρίζεις:

"Ἄν εἶνε ἀνάλαφρη ζητᾷς ἢ ἂν εἶνε πάρα πλέρια ; —

Γιατὶ προκόβουν τὰ σπαρτὰ στὴ μὰ στὴν ἄλλη ὁ

[Βάκχος,

Στὴν πλέρια κάλλιο ἢ Ἀθήμητρα στὴν ἀλαφρὰ ὁ

[Αναῖος —

Τὸ πρῶτο μὲ τὰ μάτια σου τὸ μέρος θὰ διαλέξεις,

Καὶ θὰ προστάξεις νὰ σκαφτεῖ στὴν κορασιδα λάκκος,

Καὶ πάλι ὄλα τὰ χῶματα θὰ ξαναορίζεις μέσα

Καὶ μὲ τὰ πόδια στὴν κορφή θὲ νὰ τα ἰσοβολήσεις·

"Ἀνίσως κείφουν, ἀλαφρὸ τὸ μῦρωμα θὲ γᾶνε,

Γιὰ πρόβατα πλιὸ ταιριαστὸ καὶ θρεφτικὰ σταφύλια·

Μὰ ἀνίσως καὶ στὸν τόπο τους νὰ ξαναπᾶν δὲ θέλουν,

Καὶ σὰν οἱ μῶδρες γιομιστοῦν περσέψει ἡ γῆς, χω-

[ράφι

Βαρὺ θὰ γένει· λιπαρὲς ἀπανωσιές καὶ σβῶλους

Κακόβγαλτους περίμενε, καὶ σκίσε μὲ δαμάλια

"Ἄξια τὴ γῆς. Μὰ τᾶρμυρὸ τὸ χῶμα ποῦ τὸ κρᾶζουν

Πηκτό, ποῦνε ἀνυχώτατο γιὰ τοὺς καρπούς — (ἐκεῖνο

Μ' ὄρωμα δὲ μερόνεται, μὴδὲ τὸ σῶτὶ τοῦ Βάκχου

Φυλαί, μὴδὲ τοῦ ὀπωρικῶ τῶνομα) — τέτοιο δεῖγμα

Θὰ δώκει· Ἀπὸ τὸ στέγασμα τὸ καπνιστὸ καλάθια

Ἰνυκρόπλεχτα καὶ σταφυλιῶν κατέβασε στραγγιστρες,

Κ' αὐτοῦ τὸ χῶμα τὸ κακὸ πλάχησε ὡς τὸ χεῖλο

Καὶ βρουσιὰ γλυκόνερα μαζῆ. Θὲ νὰ ξεφύγει

Τὸ νερωμα ὄλο θετικὰ, καὶ θὰ διαβοῦν μεγάλες

Σταλαγματιές ἀνάμεσα στὲς βέργες τὲς πλεγμένες,

τε καὶ τίποτις καινούριο νᾶποχτήσουμε γιὰ τὴν Ἰ

δέα. Προσπάθησα στὴ δήλωσή μου νᾶποχτήσω κὶ

ἄλλο κάτι, ὄχι βέβαια πιὸ πραχτικὸ — πραχτικώ-
τερο ἀπὸ τὴν Ἰδέα δὲν ὑπάρχει — μὰ κάπως ἀναγ-

καῖο, τὸν παρὰ. Τοὺς παρακινούσκα νὰ δώσουν ὁ

καθένας, ὡς κ' οἱ φτωχοί, γιὰτὶ ὡς τὰ τώρα μόνο

οἱ πλούσιοι στὴν Ἑλλάδα συνήθισαν νὰ δίνουνε, ὡ-

στε ὁ Ῥωμιός, ποῦ εἶνε καὶ περήφανος, τὸ παρα-

δέχτηκε, ἄμα γιὰ τὸν παρὰ ὁ λόγος, νὰ μὴν ἀνα-

κατέβεται, ἀφτὸς ποῦ ἀνακατέβεται σὲ ὄλα. Ἐγὼ

πάλι θάρρῶ πῶς κάλλια νὰ δίνουνε πολλοὶ ἀπὸ λί-

γα, παρὰ νὰ δίνουνε λίγοι ἀπὸ πολλὰ. Μὰ μὴ βλέ-

πετε. Ὅποιος θέλει καὶ πολλὰ νὰ μᾶς δώσῃ, νὰ

μὴν ντρέπεται. Πρόθυμοι ἐμεῖς, εἶνε ἀδικο μάλιστα

νὰ μὴ μᾶς δίνουνε, ἀφοῦ ξοδεύονται τόσκα καὶ τόσα

γιὰ τὴν καθαρεύουσα. Σωστὸ νὰ ξοδεύονται καὶ

γιὰ τὸ σκοπὸ τὸ δικὸ μας, ποῦ εἶνε σωτήριος. Ἄν

εἴμουνε στὴ θέση κανενὸς πλούσιου, θὰ δοκίμαζα,

μὰ φορὰ, νὰ δοῦμε τί θάπογινῃ. Μὴ σᾶς μέλη ὁ-

μωσ· θὰ βρεθῇ ὁ πλούσιος, ὅπως βρεθῆκανε σήμερα

χιλία πράματα ποῦ δὲν τὰ εἶχαμε στὴν ἀρχή. Μὲ

τὰ μικρὰ ποῦ θὰ δίνουνε συνάμα καὶ οἱ μικροί, θὰ

(ἀκολουθεῖ)

Μὰ ἡ γέψη θᾶνε φανερὸ γνώρισμα καὶ τὸ στόμα

Τᾶραρο τῶν δοκιμαστῶν πικράδα θὰ ζαβῶσει.

Κὶ ὁμοῖως ποιὰ γῆς εἶνε παχειὰ γνωρίζουμε σὲ τοῦτον

Τὸν τρόπο: δὲ σκορπᾷ ποτὲ στὰ χεῖρια παίζοντάς τιν,

"Ἀλλὰ κολλᾷ στὰ δάχτυλα, κρατῶντας τιν, σὰν πίσσα.

Θρέφει χορτάρια πλιὸ τρανὰ ἢ ὄρη, καὶ μάλιστα εἶνε

Περσότερο ἀπὸ τὸ σωστὸ καλόριχτη· ἄχ ἐκεῖνη

Γιὰ μὲ ἄς μὴν εἶνε καρπερὴ πάρα πολὺ καὶ πάρα

Ἀνναμωμένη ἄς μὴ δειχτεῖ στὰ πρῶτα τῆς τᾶστάκια.

Ποιὰ εἶνε βαρεῖα καὶ ποιὰ ἀλαφρὰ, τὸ ἴδιο τῆς τὸ

[βάρος

"Ἀμίλητα τὴ μολαγᾶ· κ' ἀμέσως μὲ τὸ μάτι

"Ἡ μαύρη ξεχωρίζεται καὶ κάθε μᾶς τὸ χρῶμα.

Μὰ δύσκολο εἶνε νὰ βρεθοῦν οἱ δολερὲς κρυάδες,

"Ὡς τόσο μόνο οἱ σμιλακιές οἱ βλαβερὲς κ' οἱ πεῦκοι,

"Ἡ οἱ κίσερες οἱ μελανοὶ τὰ χράρια τοὺς σοῦ δείχνουν.

(ἀκολουθεῖ)

Κ. ΘΕΟΤΟΚΗΣ

ΙΑΤΡΙΚΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

ΔΙΗΓΗΜΕΝΕΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΑΡΡΩΣΤΟΥΣ

Ἀριθμὸς 2ος.

Δημοτικὸ Νοσοκομεῖο « Ἡ Ἑλπίς », « Αἰθου-
σα Ἀσκληπιῶς », κλινικὴ τοῦ καθηγη-
τῆ κ. Γεράσιμου Φωκᾶ.

Νικόλαος Καστριώτης, ἀπὸ τὴν Κρήτη (23 χρό-
νια κάθεται στὴν Ἀθήνα), 40 χρονῶ, μαραγκός· ἔ-
χει σπασμένο τὸ δεξιὸ καλάμι του (ἀπλὸ σπᾶσιμο
τῆς δεξιᾶς κνήμης).

« Εἶναι 16 ἡμέρες τῶρα ποῦ ἔσπασα τὸ ποδάρι
μου· ἔφυγα ἀπὸ τὸ ἕνα πεζοδρόμιο νὰ πάω στὸ ἄλ-
λο· ὅταν ἐπάτησα στὸ ἄλλο, ἐγλίστησα ἀμέσως κ'
ἐκεῖ εἶναι ποῦ ἔπεσα χάμου· ἔμεινα ξερὸς στὸν τόπο·
μὲ σήκωσαν ξένοι ἀνθρώποι, μ' ἔβαλαν στὴν καρὸ-
τσα καὶ μὲ πῆγαν σπίτι μου· δὲ μπορούσα νὰ ση-
κωθῶ, βλέπεις· ἔμεινα στὴν κάμκρά μου μόνος μου
ἐκεῖ· ἔχω καὶ μὴ γιὰ μὴτέρα· δὲν εἶχα καὶ νὰ
συντηρηθῶ, ἐννοεῖς· δὲν εἶχα καὶ λεπτά, βλέπεις·
διότι καθήμεθα ὄλον τὸ χειμῶνα, βλέπεις· πάντοτε
ἀνοίγουν οἱ δουλειές μας Μάρτιο, Ἀπρίλιο.....καὶ
δὲν εἶχα νὰ συντηρηθῶ, βλέπεις· μάλιστα..... ὀρι-
σμένως.... νὰ ἐξηγηστῶ· δὲν εἶναι.... ἐδῶ εἶναι πασι-
γνωστα πράματα, βλέπεις... »

Ἐγὼ.... ἐργάζομαι· ἔχω ἕναν ἀφεντικὸ στὸ Με-
ταξουργεῖο... τὸ Ντουρούτη, Γεώργιος Ντουρούτης
λέγεται· ἐπειδὴ δὲ μπορούσα νὰ πάω μόνος μου στὸν
ἀφεντικὸ, νὰ πάρω καμμιὰ σύσταση, ἔστειλα ἄλλο
φίλο μου· τοῦ ἔδωσε αὐτὸς ὁ κύριος Ντουρούτης ἕνα
γραμματάκι στὸν κύριον Δῆμαρχο κὶ ὁ κύριος Δῆμαρ-
χος μ' ἔστειλ' ἐδῶ· γιὰτὶ στὸ σπίτι μου, βλέπεις, δὲ
μπορούσα νὰ συντηρηθῶ· εἶχα πόνους.... ἄμα σπᾶση
κανέναν τὸ πόδι του, βλέπεις... τί ἄλλο... πόνους
καὶ δυστυχία· ἄμα δὲν ἔχει κανέναν λεπτά, βλέ-
πεις... τί ἄλλο περιμένεις· ἐδῶ ἔχω ἡμέρες πέντε·
ἀπὸ τὸ σάββατο τὸ μεσημέρι.... ἔως σήμερα, πέντε
ἡμέρες· χμ ! καλὰ περνᾶω, δὲ σοῦ λέω... ἀλλὰ τὸ
ποδάρι μου, σὲ παρακαλῶ, γιὰτὶ δὲν τὸ φτειάγουν·
δὲν μπορεῖ νὰ πιάσῃ κανεὶς τὴ δουλειὰ του, ξέρεις·
νὰ σηκωθῇ σύντομα κανεὶς· νὰ κυτᾶξῃ τὴ δουλειὰ
του, βέβαια, κανεὶς· ἐδῶ νὰ κάθεται κανεὶς ; τί νὰ
κάθεται κανεὶς. »

Ὁ ἄρρωστος αὐτὸς ἔφυγε καλύτερεμένος μὲ τὸ
πόδι του σ' ἐπίδεσμο γύψινο (μόνιμο γύψινο ἐπίδε-
σμο), στίς 24 Φλεβαριοῦ 1908.

Αριθ. 3ος.

Κωνσταντίνος Τριανταφύλλου, από την Αθήνα, 37 χρονών, τσαγκάρης· έχει έλκος του στομαχίου.

«Έδω κ' έπτά χρόνια, πήγα μ' έναν άλλον κ' ήπια μιά και μισή οκτώ ρετσινάτο, 2 1/2 κατοστάρια στο μερτικό μου, νηστικάτα· όπου έγινα ξωφρενών με πήγαν στο σπίτι μου και δέν ήσανόμουνα τίποτις· την άλλη μέρα άρχισαν έμετοί και πόνοι στο στομάχι· τή δεύτερη μέρα ήρθ' ένας γιατρός και δέν μπορούσε ν' ανακαλύψη τίποτε, αλλά είπε πως είναι χολερίνη· τότε, λοιπόν, δέν τό έπίστεψαν οί γυναίκες κ' είπαν ότ' είναι ο άφαλός λυμένος· πιάσαν, λοιπόν, νά τόν γυρίσουν, αλλά οί πόνοι δέν παύαν, ούτε οί έμετοί· άφού, λοιπόν, δέν παύαν την άλλη μέρα άμέσως φέραμε άλλον γιατρό· κι αυτός, πραγματικώς, είπε ότ' είναι έλκος στο στομάχι· και, πραγματικώς, όλοι οί γιατροί, όσοι μ' είδαν ύστερα, είπαν ότ' είναι έλκος του στομάχου. Από κεί που μου είπανε ότ' είναι έλκος, βάδιζα όλο με φάρμακα, όλο με χόρτα από τά βουνά που μόφερναν οί γυναίκες· έμετοί βγαίναν διάφοροι, μαύροι, κίτρινοι, πράσινοι· πρώτα βγαίνουν κίτρινοι, σαν ο κρόκος τ' αύγου, κατόπι βγαίνουν πράσινοι· κατόπι, άμα με σφιζούν πολύ οί έμετοί κ' οί πόνοι, βγαίνουν μαύροι σαν είδος από καφέ· κι από κεί, όλο μ' αυτά βάδιζα· με τούς πόνους, με τούς έμετούς βάδιζα· παιδεύομυνα, όπου δέν μπορούσα νά ήσυχάσω παρά με τσ' ενέσεις· ενέσεις με μορφίνη· πρώτος δ' έστ' ένας γιατρός μου τσ' άρχισε, κατόπι δέν είχαμε νά πληρώσουμε και μου τσ' έκανε ή γυναίκα μου· κατόπι, σά μου είπαν οί γιατροί πως δέν υπάρχει άλλη θεραπεία από έγχείριση, ήρθα για έγχείριση. Άρχάς του 905 ήτανε, που ήρθα έδω και μου κάναν την έγχείριση· δέν βγάλανε... λέει, ένα όγκωμα ήτανε, λέει κ' ίσως δέν τό καθαρίσαν καλά κ' επανήλθε πίσω· με λίγες ήμέρες άρχήσαν πάλι, άμα βγήκα έξω, άμέσως έμετοί και πόνοι· τά ίδια, έτσι· περάσανε καιρός... είχα πάει και τόν άντάμωσα τό γιατρό και μου είπε νά ξανάρθω τό χειμώνα, γιατί τό καλοκαίρι δέν κάνουν έγχείριση· πέρασε καιρός... μ' άμποδάγανε κι απόξω και δέν έρχόμυνα· κι άμα ήρθα με βάσταξε. Τώρα έχω πόνους κ' έμετούς· άμα πάγω πρós νερού μου, με κόβουνε μέσα, σά νά μου κόβουνε τ' άντερα· άρχήσαν ανακαψίλες και τώρα πιά άστα· στήν ύπνο πετάγομαι από τούς πόνους· στήν ύπνο μου, άμα έρχεται ή ώρα του, πετάγομαι, θέλω και δέν θέλω, άπάνου· σχεδόν τώρα τό παθαίνω καναδυό τρία πουρνά, στίς 4 τό πρωί, 4 και τέταρτο άκριθώς· πρίν με πειράζανε και κατά τις δώδεκα και κατά τις δύο· δύο, τρεις φορές τότε· τώρα τό παθαίνω μόνο μιά φορά, αυτήν τή στιγμή.»

Ο άρρωστος περιγράφει τά συμπτώματα που έχει τό έλκος του στομαχίου· σ' αυτόν είχε γίνη γαστροεντεροστόμωμα, (γαστροεντεροαναστόμωσις, gastroentérostomie) έδω και δύο χρόνια, για την ίδια άρρώστια· αλλά, άφού καλύτερησε για κάμποσιν καιρό, ξαναγύρισε πάλι στην ίδια κατάσταση, όπως συμβαίνει συχνά με τό έλκος του στομαχίου. Τώρα στίς 25 Φλεβαριού, μιά μέρα πρίν του γίνη ή έγχείριση, έδείλιασε κ' έφυγε από την κλινική μας, ξεγελασμένος από τή μικρή καλύτερηψη που είδε τις τελευταίες ήμέρες, άφορηής από τή διαίτα.

Αριθ. 4ος.

Χρήστος Κόνης, από την Ήπειρο, 30 χρονών, μπαλωματής· έχει όμπιασμα του δεξιού Ίγμόρειου άντρο.

«Αυτό μου φάνηκε έμένα σάματ' μου πόνεσε δόντι· έδω και δύομισυ μήνες έβγαλα τό δόντι και κατόπι έπαθη αυτά· έτρεχε σά γέμπυο, έμ από τή μύτη, έμ από τό δόντι· κι από τό τρέξιμο κάθε μέρα άποφάσισα κ' ήρθα 'δω· τόχα δείξει γληγορώτερα σά κάτι γιατρούς και δέν μόκαναν τίποτις· κάτι σκόνες μόθαναν, δέν μόκαναν τίποτις· μόναχα με πόνηγε όλον αυτόν τόν καιρό τό μισό τό κεφάλι, ή μισή μύτη και τόνα μάτι, όλ' ή δεξιά μεριά τό έμπυο έτρεχε πολλές βολές την ήμέρα· από τή μύτη έτρεχε τό περισσότερο κι από τό δόντι τό λιγώτερο· στέκουμυον έτσι όρθίς κ' έτρεχε· όταν έστυβα τό ρουθούνη τόν κατήφορο, πάλι έτρεχε· κι αυτό τό έμπυο μύριζε κιόλας λίγο. Και καθώς λογιάζω γώ με τό νού μου, όλο αυτό ήταν του δοντιού· όσο που είδα κι άπόείδα κι άποφάσισα κ' ήρθα 'δω· έδω ένας γιατρός μου είπε, θέλει έγχείριση, μου είπε· κ' ήρθα 'δω και μ' ένεχείρισε. Από τήν έγχείριση δέν θυμάμαι τίποτε· ήμυον σπιρωμένος και δέν κατάλαβα τίποτε· έδω κατόπι, που μέβαλαν στο κρεβάτι, είδα πουήταν δεμένο τό τσιαγούλι, είδα και γαίμα και κατάλαβα.»

Ο άρρωστος αυτός πάλι, με τό όμπιασμένο δεξιό Ίγμόρειο άντρο, περιγράφει τά συμπτώματα τής άρρώστιας του, τό έμπυο που βγαίνει από τό ρουθούνη κι από τό στόμα· κ.τ.λ. Έδω κ' έξη μήνες, άφορηής που έβγαλε χαλασμένο δόντι, έπαθε από κατοπύτερη μόλινθη. Του έγινε έγχείριση άφού χλωροφορμίστηκε στο άμφιθέατρο από τόν καθηγητή μας κ. Φωκά. Του τρύπησε τό κόκκαλο (στών κυνογναθιαίο βόθρο) άπάνω από τό σκυλλόδοντο και μπήκε στο Ίγμόρειο άντρο· από κεί εύκολα έκανε άλλο τρύπημα στο μέσα τοίχωμα που κάνει τό κάτω μεσοδιάστημα τής μύτης· ύστερα έκανε από τή μύτη κι από τό στόμα στούπωμα στο άντρο πιεστικό για τήν αίμόσταση. Κι ο άρρωστος έφυγε στίς 26 Φλεβαριού γιατρεμένος.

Γ. Ν. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

βοηθός στην κλινική Φωκά.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ. Καλάμι· τό λένε και καλαμιδα κι άρτίδα· τή κνημιαία άκανθα τήν λένε, μάτι του καλαμιού και χτένι· και τή γαστροκνημία τή λένε άντζα και γάμπα. Γαστροεντεστόμωμα· 1) στομώνω=χορταίνω στή φράση : (χοροϊδευτικά) στόμωδες ;= χόρτασες ; 2) τό μαχαίρι στόμωσε=δέν κόφτει πλέον καλά· 3) στην Κάλυμνο λένε : στομώνω δυό ξύλα π. χ. =μπολιάζω δυό ξύλα, κολλώ τήν μιάν άκρα του ένού στην άκρα τ' άλλου·νού. Άπ' αυτή τή τελευταία σημασία προτιμήσαμε και μείς τό δεύτερο συνθετικό τής λέξης μας : γαστροεντεροστόμωμα. Σάματ· συνειθίζεται πολύ στην Ήπειρο στή θέση του : σάν νά... ή στή θέση του μήνα... π. χ. σάματ θά πάμε ;=μήνα (μήπως) θά πάμε ; τό λένε άκόμα και σάματις. Έμ... έμ... ο σύνδεσμος αυτός είναι τούρκικος, τόν λένε στή θέση του και... και. Τσιαγούλι· συνειθιμένο στην Ήπειρο είναι και τό σαγόνι, άλλου μασέλλα, τό περισσότερο για τό κάτω σαγόνι που τό λένε άλλου και γαιδάρα· στην Ήπειρο λένε κι άπανωσάγονο και κατωσάγονο.

ΒΓΗΚΑΝΕ ΣΕ ΒΙΒΛΙΟ

Α. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΟΙ ΑΛΥΣΙΔΕΣ

Δοξάμα με τρία μέρη

(Σελίδες 130, σε καλό χαρτί).

Πουλιέται στα γραφεία του «Νουμά»

(Δρόμος Ζήνωνα, 2) Αθήνα

Δρ. 3 για την Ελλάδα

Φρ. χρ. 3 για τό Έξωτερικό.

“Ο ΝΟΥΜΑΣ”

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΕΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ ΧΡΟΝΙΑΤΙΚΗ

Για την Αθήνα Δρ. 3.— Για τις Έπαρχίες Δρ. 7.
Για τό Έξωτερικό Φρ. χρ. 10.

Για τις έπαρχίες δεχόμαστε και τριμήνες (2 Δρ. την τριμήνια) συντρομές.

Κανένας δέν γράφεται συντρομητής ά δέν στείλει μπροστά τή συντρομή του.

10 λεπτά τό φύλλο λεπτά 10

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ. Στα κώδικια (Σύνταγμα, Όμόνοια Έθν. Τράπεζα Ύπ. Οικονομικών, Σταθμός Τροχίδρομου (Ακαδημία), Βουλή, Σταθμός ύπόγειου Σιδηρόδρομου (Όμόνοια), στα βιβλιοπωλεία «Έστίας» Γ. Κολάρου και Σακέτου (άντικρυ στη Βουλή).

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Επίσημος γκραβαρισμός — Τό άφιόνι τής φιλαθροπίας — Οί κάλπες τής Βασιλείας — Φιλαθροπία μιά φορά.

Ο ΓΚΡΑΒΑΡΙΣΜΟΣ πάλι έδώσε και πήρε τό περασμένο τό Ψυχοσάββατο, ο επίσημος γκραβαρισμός τούτη τή φορά, άφού επίσημη εΐταν ή άρχή που τονέ γέννησε κ' επίσημα ενεργήθηκε στους δρόμους τής Αθήνας.

«—Αυτό γίνεται και στην Αγγλία, κύριε !»

Μάλιστα ! Αυτό γίνεται και στην Αγγλία. Μά στην Αγγλία γίνονται κι άλλα που δέν γίνονται δέν. Στην Αγγλία φροντίζει πρώτα ή Πολιτεία κι ο Λαός και τό Παλάτι γι' άλλα γενικώτερα και ζωντανώτερα ζητήματα και ύστερα έρχεται ή άράδα και τής φιλαθροπίας. Πρώτα συλλογίζονται τούς γερούς και ύστερα θυμούνται και τούς σακάτηδες, πρώτα τά σκολιά, τούς εργάτες, τό Έθνος και ύστερα τά νοσοκομεία.

Μά έδω μοναχά ή διακονία βασιλεύει. Σάν άριστευτος σακάτης άπλώνει τό χέρι του τό Έθνος στους δυνατούς τής γής διακονέοντας τήν προστασία τους, σά σακάτης ή πλουτοκρατία τριγυρνάει στους δρόμους κλέφτοτας τήν πεντάρα του λαού με τή μέθοδο τής φιλαθροπίας.

Στό Παλάτι τονέ χρωσάμε και τόν καινούριο αυτό τρόπο του γκραβαρισμού. Σπολλάτη του.

★

ΔΕΝΕ πως δέν βλάπτει ο καινούριος αυτός τρόπος τής διακονίας· λένε πως έτσι συνηθίζει ο λαός νά δίνει, συνηθίζει μ' άλλα λόγια στην «άλληλεγγύη», στην ιδέα τής συντροφιάς.

Κολοκώθια ! Έμεις λέμε πως στα στο λάο μόνο για νοσοκομεία μιλάς και μόνο κουτιά γκραβαρίτικα του δείχνεις, ζητώντας τήν πεντάρα του για σακάτηδες και παθιασμένους, τό κάνεις όχι μοναχά από φιλαθροπία, μά κι από κάποιο σκοτεινότερο σκοπό. Θέλεις νά πείσεις· τό λάο πως μόνο άρρώστους έχει και μόνο αυτούς πρέπει νά συλλογίζεται. Κ' έτσι τόν άποχαυνώνεις, τόν άρρωσταίνεις κ' αυτόνε.

Δέν άπλωσες τό χέρι σου στο λάο, ζητώντας τήν πεντάρα του, για τή Μακεδονία, για τό στρατό, για τόν εργάτη, για τό ταμείο τής Έθνικής άμυνας και για τόσους άλλους σκοπούς. Α φερνόςουν έτσι θά σου λέγαμε γειά σου, γιατί θά ξυπνούσες κάπως τό λάο σου, θάν τούδειχες πως έχει καθήκο νά φροντίσει όχι μοναχά για τό άτομό του και για τή φανελιά του, μά και γι' άλλα ζητήματα γενικώτερα και ζωντανώτερα.

Μά δέν σφεύρνει νά ξυπνήσει ο λαός. Ο λαός πρέπει νά κοιμάται βαθιά για νά γδέρνεται εύκολώτερα. Ας τόν άφιονίζουμε λοιπό με τά κουτιά τής φιλαθροπίας.

Αλήθεια, ή φιλαθροπία μας τελιωμό δέν έχει και καιρός πιά οί πλούσιοί μας και οί τρανοί μας νά ξενιτευτούνε για νά μπορέσουν και τάλλα έθνη νάν τάρρωσθήσουν και νάν τά χώσουνε σέ κρεβάτια μέσα—καθώς έλεγε ή περίφημη «Προκήρυξη στους σκλαβωμένους και στους έλευθερωμένους Έλληνες».

★

ΝΑ ΜΑΣ ΣΥΜΠΑΘΑΤΕ, μά πάλι για τά κουτιά— και μόνο για τά κουτιά θά σάς μιλήσουμε σήμερα Οί φη-